

Hvem tillhör du? : skolpredikan /

Wikner, Pontus,

73 Nbf Br.

National Library
of Sweden

*Finn
Orel
Barn
(1871)*

HVEM TILLHÖR DU?

SKOLPREDIKAN

AF

PONTUS WIKNER.

UPSALA

ESAIAS EDQUIST.

HVEM TILLHÖR DU?

SKOLPREDIKAN

AF

PONTUS WIKNER.

UPSALA

ESAIAS EDQUIST.

HVEM TILLHÖR DUS

STORREDEKAM

UPSALA
EDQUIST & BERGLUND 1872.

Bön.

Käre himmelske Fader! Var här hos oss i denna stund, och lär mig att tala så till dessa unga, att det, som till dem säges, i någon mån, både i afseende på innehållet och verkan, blir ett ord från dig. Låt det alltså blifva ett vittnesbörd om dig och den du sändt hafver, din enfödde Son, Jesus Kristus, hvilken lidit för deras, mina och all verdens synder, och dermed förvärfvat dem och oss alla sig till egendom. Du har gifvit dem och oss alla åt din Son, på det att han från syndens och dödens herradöme skulle föra oss tillbaka till dig. I detta återförande fattas ännu mycket, som genom vårt eget motstånd blifvit förhindradt. Bryt detta motstånd, som äfven i de ungas själar kan vara mycket ihärdigt. Släpp oss icke, barmhertige Fader, förr än du med din trofasta och heliga kärlek lockat oss att upplåta vår innersta håg och vilja till mottagandet af de härliga gåfvor, som äro oss beredda. Och om det så skulle öfverensstämma med ditt eviga rådslut, att denna vår gudstjenst för en eller annan bland oss skulle blifva en anledning till att begynna, eller ifrigare fullfölja det begynta, sökandet efter dig; så skulle sådant innerligen fröjda oss och uppväcka våra hjertan till lof och pris. Hör oss, Fader vår, m. m.

Text: Joh. Ev. 17: 24—26.

Fader, jag vill, att der jag är, skola ock de vara med mig, som du mig gifvit hafver; att de skola se mina härlighet, den du mig gifvit hafver; ty du hafver älskat mig, förr än verlden var skapad.

Rättvise Fader, verlden hafver icke känt dig; men jag hafver känt dig; och desse hafva förstätt, att du mig sändt hafver.

Och jag hafver kungjort dem ditt namn, och skall kungörat; på det att den kärlek, som du hafver älskat mig med, skall vara i dem, och jag i dem.

Hvem tillhör du? — Denna fråga kan man ibland få höra framställas till barn, då någon äldre person träffar ett sådant och vill hafva reda på dess föräldrar. Och barnet svarar då vanligen med sin faders namn. Till en äldre person säger man deremot icke gerna: hvem tillhör du? utan i stället: hvem är du? emedan det vore ohöfligt att tala till den äldre personen så, som om man mente, att han icke kunde vara sin egen.

Jag misstager mig säkert icke, om jag tänker, att hvar och en af eder, gossar och ynglingar, hyser en förhoppning om att en gång blifva sin egen och tillika vill arbeta derpå, att så måtte ske. Det är ju ett hufvudsakligt ändamål med eder skolgång, att I måtten

lära eder så mycket, att I blifven istandsatta till att en gång blifva edra egna, åtminstone så att I kunnen försörja eder sjelfva och slippa att äta andras bröd. Denna föresats och denna förhoppning är mycket berättigad, och det vittnar icke om något äkta och friskt ynglingasinne, om man, mer än som är nödvändigt, vill ligga andra människor till last. Den der icke vill arbeta, han skall icke heller äta, säger apostelen.

Men säkert är det mången ibland eder, som vill blifva sin egen i en ännu högre mening än den, att han hoppas en gång genom eget arbete förskaffa sig medlen för sin utkomst. Menniskan har icke allenast en kropp att försörja, hon har äfven en själ, och den, som tror, att kroppen behöfver näring, och att själen lefver på ingenting, han misstager sig grymt. Allt lif behöfver näring, och själen är väl också lefvande. Detta vet du nog, gosse och yngling, blott du tänker efter. När du hvarken hungrar eller törstar, när du är frisk och i anseende till kroppen uthvilad, är du då i stånd att sitta timme efter timme och alldeles ingenting företaga dig? Nej, om icke annat, så vill du leka eller sysselsätta dig med kroppsöfningar, och detta gör du visserligen icke blott för kroppens skull, utan för det nöje, som din själ hemtar af lekarne eller deraf, att din själ kan utveckla en så eller så stor makt öfver din egen kropp. Redan detta nöje är en näring, som din själ förskaffar sig. Ännu tydligare är det, att sjä-

len skaffar sig en näring, när hon ur böcker eller andra människors samtal och umgänge skaffar sig en mängd angenäma eller nyttiga lärdomar. Talar man icke om den vetgirige ynglingens hunger och törst efter kunskap? Rätt mången här närvarande hoppas jag af egen erfarenhet vet, hvad en sådan vill säga. Så kan det ock hända, att själen hungrar och törstar efter att kunna utträtta någonting förträffligt. En bra yngling vet med sig, att han icke är här på jorden blott för ro skull eller ens för att, som man säger, "slå i sig" en mängd kunskaper. Han skall också sätta i verket någonting af det han vet, och till dess detta lyckas honom, känner han såsom en brännande törst och en svidande hunger i sin själ. Vidare kan det hända, att han tycker sig behöfva någon, som håller riktigt af sig, och som han å sin sida kan hålla af; och när han då kanske hvarken äger fader eller moder och kanske icke heller annars någon riktig vän, så känner han understundom i sin själ någonting, som liknar törstens brand och hungerns qval. Jag skulle helt visst mycket misstaga mig, om jag icke trodde, att en och annan bland eder erfärit, huru detta käns. Slutligen brukar det kunna inträffa, att en yngling i sin själs innersta börjar hungra och törsta efter något, som han omöjligen kan säga hvad det är. Det enda han derom kan säga är, att det är någonting outsägligt. Det outsägliga fattar man icke med det nyktra förståndet, det har ingen klar och

bestämd form, men fantasien eller inbillningskraften ger det än den ena gestalten än den andra, och ingen visar sig i längden duglig. Detta är svärmeriets tid, och jag tror, att högst få ynglingar alldeles undgå henne. Hos somliga kan det gå så långt, att det verkliga lifvet icke ens förefaller dem värdt att lefva.

Nuväl, unge vän, du må hafva erfarit det ena eller andra slaget af törst och hunger bland dem, som nu nämndes, eller möjligen allesamman, och du är således öfvertygad derom, att din själ behöfver näring likaväl som din kropp. Och såsom du har beslutit arbeta derpå, att du en gång skall blifva din egen i det afseendet, att du sjelf skall förskaffa dig ditt lekamliga uppehälle, så har du kanske också beslutit, att du skall blifva din egen i det afseendet, att du sjelf skaffar dig näringen för din själ. Du vill icke längre ligga andra människor till last hvarken genom att tigga om deras sällskap, eller deras undervisning, eller deras bifall åt ditt arbete, eller deras kärlek, eller någonting annat, som de kunna gifva åt din själ; och när verdens gång blir alltför torr och fattig och innehållslös, så skapar du dig en rikare verld i dina egna tankar och föraktar rätt grundligt den verkliga verlden, som aldrig är i stånd att uttrycka någonting riktigt stort och vackert. Det ligger någonting starkt och hjeltomodigt i en sådan tanke, och jag vet mycket väl, huru ett ungt bröst kan vidga sig och andas i fria, djupa drag, när denna

tanke mognat till beslut. Det sker på grund af det upplyftande i den känslan att nu ändtligen i andligt afseende hafva blifvit sin egen.

Men är du också verkligen din egen? Tillhör du också riktigt dig sjelf? — För att hjälpa dig med svaret på denna fråga, vill jag först göra dig en annan: har du någon gång varit riktigt ond, riktigt häftig och uppbragt? Tyvärr måste du svara ja på denna fråga. Den eller den gången blef du förorättad af din bror eller din kamrat eller någon annan människa, och då blef du så ond, att du knappt visste till dig. Riktigt, du visste knappt till dig. Och emedan du knappt visste till dig, så tillgrep du hugg och slag, på ett sätt som du sedan sjelf fick ångra; men du undskyllde dig just med det, att du var så ond, att du knappt visste till dig. Ty annars vill du visst gälla såsom en vänlig kamrat och en godhertad människa. — Men kan du nu verkligen tycka, att det är att vara sin egen och riktigt tillhöra sig sjelf, när man så låter hänföra sig af vrede, att man knappt vet till sig och således icke riktigt vet, hvad man gör, så att man till och med vill undanbedja sig det fulla ansvaret för sin egen gerning? När vreden skall bära ansvaret för hvad du gör, så är det väl vreden, som är sin egen, och du är vredens — jag vill icke säga tjenare, ty tjenaren vet någorlunda hvad han gör — utan slaf. Och är du en annans slaf, så är du icke din egen herre. Och så

kan det väl hända, att du vid andra tillfällen, än då du blir vred, råkar i ett sådant tillstånd, att när du efteråt tänker derpå, du då måste erkänna, att det varit dig, såsom om du icke riktigt vetat, hvad du gjorde, och därför efteråt önskar, att du icke hade gjort det utan handlat helt annorlunda. Du har då återigen icke varit din egen herre, utan du har varit en slaf under den eller den begärelsen.

Men kanske har det lyckats dig att till den grad blifva herre öfver dig sjelf, att du nästan aldrig på ett för dig sjelf märkbart sätt förgår dig, hvarken i vrede, eller afund, eller i onda och opassande ord, eller i sådant, som utgår från ett orent sinne och en befläckad inbillningskraft. Jag tror just icke, att så är; men jag vill antaga, att du befinner dig i en så lycklig ställning. Nuväl, om så är, så böjer jag mig för dig och säger, att du är en ovanligt lycklig och aktningsvärd menniska, och jag önskar, att både jag och alla dina kamrater i det fallet vore sådana som du. Jag vet få ting i verlden, hvilka det så fröjdar mig att se som en yngling, i hvars öppna ansigte man kan läsa, att han ännu äger kraft att hålla de onda begärelserna på afstånd, så att han icke förgår sig. Men antaget, att du är en sådan yngling, tillåt mig ändå att fråga dig: hvem tillhör du? Är du verkligen ändå så alldeles din egen? Du är en herre öfver dina begärelser, det må vara erkändt; men är du också i stånd att för-

skaffa åt din själ den näring hon behöfver? Du afvisar förespeglingarne om fröjder, på hvilka du vet att ånger och sjelfförakt skulle följa, och deri handlar du berömvärdt; men hvad har du att gifva din själ i stället? — Det goda samvetets vittnesbörd, svarar du. — Riktigt, detta är en kostelig spis, och ve mig, om jag ville försöka att nedsätta den gåfvans värde. Jag må väl bekänna, att jag icke ville bortbyta den gåfvan, derest jag blott hade henne, mot all verdens rikedomar. Det finns väl icke mycket, som så kan tjena till att hålla mitt mod uppe i lifvets tunga och tryckande stunder som det att med Paulus kunna säga: jag vet intet med mig. Men jag kommer nu ihåg, att när Paulus säger detta, så tillägger han: dock derutinnan är jag icke rättfärdigad. Hvad menar Paulus med detta? Jo, det skulle kunna hända, att jag har något fel, som jag icke ser. Derföre må jag väl noga tänka på saken. Antaget, att jag är sådan, som ofvan sades; eller antag du, att du är sådan som du nyss sade, så att du närar din själ med den kostliga rätt, som kallas det goda samvetets vittnesbörd; har du då verkligen, du, som har hunnit derhän, att de syndiga begärelserna icke få makt öfver dig till onda ord och gerningar — har du då verkligen ett så godt samvete? — O låt nu icke för ett enda ögonblick den tanken falla dig in, att jag skulle vilja nedsätta den lyckan, du verkligen har, att vara en herre öfver de dåliga begärelserna.

Gör allt, hvad du någonsin kan, för att också så förblifva; men har du då verkligen ett så godt samvete? Jag vill nu icke tala om det förgångna, om den eller den gången, som du nog sjelf mins, då du ännu icke hade blifvit så stark, som du nu är, och då den syndiga begärelsen öfverrumplade dig, så att du gjorde, hvad du sedermera så många gånger önskade ogjordt: jag vill icke tala om detta, eftersom det nu kanske är tämmeligen längesedan, ehuru jag väl vet, att det i alla fall var du, som gjorde det, och att det derföre kanske ännu angår dig rätt mycket. Men jag vill tala om det, som du gör nu, just nu, då du sitter och hör min predikan.

Du har läst budet: du skall icke stjäla. Du vet också, att den, som förhåller andras egendom, så att han icke gifver hvar och en, hvad honom med rätta tillkommer, han stjal. Nu vet jag, att du anser såsom någonting mycket föraktligt att stjäla; och det är det visst, ehuru jag kanske kunde önska, att när du jemför dig sjelf med den, som begått denna svåra synd, du då något mera tänkte på, huru mycket han i det afseendet varit frestad, och huru litet du. Men tänk nu, om du sjelf i detta ögonblick skulle befinnas vara en oärlig människa, som förhåller andra deras rättmätiga egendom!

Sedan jag sagt dig detta, kan det vara tid, att vi nu ändtligen taga för oss dagens evangelium och se närmare efter, hvad vi deri hafva läst.

"Fader, jag vill, att der jag är, der skola de ock vara med mig, som du mig gifvit hafver." — Det är Frälsaren, som talar så till sin Fader straxt före sitt sista lidande. Du hörer, att här är fråga om några, som af Fadren äro gifna åt Herren Kristus, och som Herren Kristus vill hafva med sig i det rike, till hvilket han ur denna verlden skulle komma, och i hvilket alla trogna en gång skola införas. — Detta, tänker du, är vackert, men hvad har det att göra med mig och med det, som vi talte om? — Derpå svarar jag: det har så till vida, med dig att göra, som äfven du är gifven åt Herren Kristus; och det har så till vida att göra med det vi talte om, som det kan gifva dig en bestämd anledning att tänka efter, om hvar och en verkligen, i hvad på dig ankommer, fått allt, hvad honom tillhör, eller om du förhåller något af hans egendom.

Du är af Fadren gifven åt Sonen. Deri ligger, att Fadren, som gifvit dig åt Sonen, ägde rätt att så göra, och att du sålunda var hans egendom. Hvarföre, begriper du nog. Det finnes ingenting godt och förträffligt i hela sin varelse, som icke är Gud Faders verk. Toge han sin hand ifrån dig, så vore du ej ett enda ögonblick till; icke den minsta lilla tanke skulle du då kunna åstadkomma. Detta har nog ofta din egen eftertanke sagt dig; men har du då också med riktigt eftertryck tänkt ut det, som deri ligger, nämligen, att du då alltigenom hör Gud Fader till, så att du är

hans egendom, öfver hvilken han efter behag förfogar? Har du icke tänkt det förut, så tänk det nu, så att denne tanke med sitt ljus blixtrar tvärt igenom din själ: jag är Gud Faderns egendom; Gud äger mig, och jag hör honom till.

Gif dig tålmod att dröja vid denna tanke: jag hör Gud Fader till. Det finns somliga tankar, stora och härliga, hvilka man vänjer sig att lättsinnigt säga efter, så att man slutligen icke vet, hvad man säger. Dit hörer också denne; men låt honom denna gång öppna din invärtes menniska, och låt ditt hjerta få något med af detta, att du hör Gud till. Det brukar ju kallas en hjertesak, att man i jordisk mening tillhör den eller den, och dock är det tillhörandet icke tusendodelen så närgående som det, jag här talar om. Här, om någonsin, är det således skäl att hjertat får vara med.

Men, säger du, ifall det nu också i evangelium skulle vara fråga äfven om mig, så står der ju, att jag af Fadern är bortgifven. Hörer jag honom då ännu till? — Derpå svaras, att här är fråga om ett sådant gifvande, der gifvaren sjelf behåller hvad han gifver, och der gifvandet sålunda innebär ett meddelande men icke ett afhändigande. Ett sådant gifvande äger rum när jag t. ex. åt en annan meddelar mina tankar: de upphöra icke att vara mina, derföre att de tillika blifva en annans. Ett sådant gifvande äger rum, när jag gif-

ver en annan mitt hjerta; det upphör icke att vara mitt hjerta, ehuru det också tillhör en annan. Genom ett sådant gifvande förlorar jag intet, utan om någon förändring i ägandet inträffar, så är det en vinst: den tanke, jag meddelar, vinner hos mig i styrka, derigenom att han äfven af en annan med öfvertygelse omfattas: och aldrig är väl mitt hjerta så lefvande och rikt, som i det ögonblick jag skänker det åt en annan. Så är det också visst och säkert, att, när Gud Fader gifver en gåfva, han icke dermed afhänder sig sjelf äganderätten, hvilket ju dessutom skulle innebära gåfvans förintelse. Är du således också åt Sonen gifven, så hörer du dock ännu Fadren till.

Och nu vill jag fråga dig, om du, som sålunda är Gud Faders egendom, verkligen också gifver honom, hvad honom med rätta tillkommer? Detta betyder nu precis detsamma som en fråga, huruvida du verkligen gifver honom dig sjelf. Nu frågar du då mig, hvad det vill säga att gifva sig sjelf åt Gud; och derpå svarar jag följande. Det finns i ditt innersta en förmåga, som består i det att kunna vara viss eller, som man också säger, lita på det eller det. Denna förmåga använder du, när du t. ex. tänker vid dig sjelf: jag är alldeles säker, att jag nu sitter här på bänken, och att det icke är en dröm eller en inbillning. Denna förmåga att vara viss är en stor och dyrbar Guds gåfva, och det är egentligen blott i sådana handlingar, der du

är riktigt viss, som du kan säga, att du själf är riktigt med. Öfverallt, der du är oviss och vacklande, så att du icke riktigt vet, huru det är, går du såsom i en slags vaken sömn, och då hänger, så att säga, ett täckelse för din innersta menniska eller öfver det, som du väl för det mesta kallar din själ; men i samma stund du blir viss på din sak, i samma stund är det som om täcket remnade, och ett klart ljus bröte fram ur din själs djup, som då för dig själf till någon del blottades. Hvar och en kan öfvertyga sig själf derom, att det så tillgår, när han, isynnerhet efter ett föregående långvarigt tvifvel, i den eller den saken får visshetens gåfva. — Att nu med en sådan visshet antaga Gud just såsom sin Gud, d. v. s. såsom sitt eget högsta goda, såsom det, hvilket man framför allt annat hos sig själf och andra vill bereda framgång; att med en sådan visshet tänka: det må med allt annat gå huru som helst, men jag fordrar ovilkorligen för min egen del, att Gud och hans vilja består — det är att gifva sig själf åt Gud. Menniskan hängifver sig nämligen alltid åt det, som hon anser vara sitt bästa, när hon derom hyser en lefvande öfvertygelse. — Och märk nu väl; jag har icke sagt: det att gifva sig själf åt Gud består i att vara viss på hans nåd, hans kärlek o. s. v.; denna höga lycka följer nog också ofta med, men det kan också hända, att den gåfvan vid ett och annat tillfälle saknas hos den, som ändå gifver sig åt Gud. Ingen har väl

på ett så fullkomligt sätt gifvit sig åt Gud, som Herren Jesus gjorde. Också talar han i evangeliet i sådana ordalag, att man kan förstå, huru innerligen viss han är på sin Faders kärlek. Du hafver älskat mig — säger han — förr än världen var skapad. Och denna insigt är hos honom icke en flyktig känsla, det är frukten af en grundlig bekantskap med Fadren: världen — säger han — hafver icke känt dig, men jag hafver känt dig. Han vet äfven, att Fadrens vilja i den stora verldsstyrelsen stämmer tillsammans med hans egen, och kan därför frimodigt säga: Fader, jag vill, att der jag är, skola ock de vara med mig, som du mig gifvit hafver. Ja, han är så säker på sin sak, att han ser, huruledes Guds kärlek till honom och frikostighet mot honom är ett så troget uttryck af Guds väsen, att det icke kan och får vara annorlunda, om det skall vara rätt; hvadan han åberopar Guds rättvisa och säger: rättvise Fader. Han vet ock, att Fadrens kärlek till honom är så rik, att densamma genom honom strömmar öfver till alla dem, som äro honom gifna, dem, för hvilka han kungjort Fadrens namn, och som trott på det namnet. Den kärlek — säger han — som du hafver älskat mig med, skall vara i dem — och de skola se min herrlighet. — Detta tal är alltigenom uttrycket af segervisshet, och här ligger det i öppen dag, huru ljus och rik den visshet är, med hvilken Herren Jesus öfverlåter sig åt Gud såsom sin älskande Fader. Men

till och med han, trons begynnare och fullkomnare, fick icke alltid behålla denna slags visshet, som fröjdar sig i medvetandet om Guds nåd och kärlek. Redan samma afton skulle det i örtagården för honom blifva ganska mörkt; och ännu mörkare skulle det för honom blifva följande dagen, då han hängde på korset. Der har han en stund af utesäglig öfvergifvenhet. Min Gud, min Gud, hvi hafver du öfvergifvit mig? Dessa äro der hans ord. I örtagården hade han ännu sagt: Fader — ske din vilje. Här är Fadren för honom bortskymd, och han begagnar i stället den mindre förtroliga benämningen min Gud och spörjer till och med, hvarföre Gud öfvergifvit honom. Här är vissheten om Guds kärlek till honom fördunklad eller är icke längre såsom visshet till; och då detta kunnat ske med honom, hvars lif i hvarje andedrag var ett öfverlåtande åt Gud, så kunna vi deraf förstå, att vissheten om Guds nåd och kärlek i detta lifvet understundom i pröfningens stunder kan vara borta och ersättas af tvifvel, utan att den, med hvilken sådant sker, derföre är fallen ur nåden. Men hvad Herren Jesus äfven i denna den förfärligaste af sitt lifs timmar ändå hade kvar, det var vissheten derom, att Gud i alla fall var hans Gud eller hans högsta goda, som han aldrig ville släppa, och derföre säger han: min Gud, min Gud. Och just i detta, att med visshet så kunna säga, består det, som vi ofvan kallat: att gifva sig sjelf åt Gud. Det är visst icke alltid en fröjd i

känslan af Fadrens skydd och kärlek; det är ibland sönderslitenhet, mörker, öfvergifvenhet och den mest närgående nöd; men alltid är det detta inre fasthållande vid Gud såsom det, hvilket man i evighet aldrig vill släppa.

Och sedan jag nu sagt dig, hvad det vill säga, att gifva sig sjelf åt Gud, ställer jag till dig den frågan: gör du verkligen detta? Bär du i det innersta af din själ denna visshet derom, att Gud är din Gud, så att du icke vill släppa honom, huru det än må gå med allt annat i världen? Är det icke så med dig, så har du icke lemnat dig sjelf åt Gud; och då Gud i alla fall äger rätt till dig, så betyder detta, att du förhåller Guds egendom; och så länge du detta gör, bryter du i hvarje ögonblick, som går, mot det budet, som säger: du skall icke stjäla. Ty du stjal dig sjelf från Gud; och det bör du kunna förstå, att det icke kan vara mera tillåtet att stjäla från Gud än att stjäla från en människa. Han som sade: gifver kejsaren, hvad kejsaren tillhör, han sade också: gifver Gudi, hvad Gudi tillhör. Men mot detta bud, hvars rättvisa är så gränslöst enkel, bryter du, och det så, att hela ditt lif utgör ett enda fortgående, minut efter minut uppreadt, brott mot det budet. Ty hvarje minut, som går, ja hvarje sekund, som visaren på din klocka flyttar sig, hade, om du blott riktigt velat, kunnat beteckna en tidpunkt, då Gud äntligen fick ditt hjertas

tro; och då detta nu icke skett, ger hvarje sekund en tillökning åt det lif, som du stjälar från din Gud.

Och, tro mig, du stjälar äfven från dig sjelf. Du äger en kropp och en själ, men det, att begge äro dina, betyder icke, att du äger rätt att göra med dem, hvad dig lyster. Om du afhänder dig det kroppsliga lifvet, så beröfvar du dig sjelf, hvad du annars hade kunnat få, en längre lifstid, och så bestjälar du dig sjelf. Och om du icke gifver dig sjelf åt Gud, så rycker du din själ lös från hennes lifskälla, hvilken just är Gud; dermed försinar din andliga lifskraft, ditt lif blir ihåligt och tomt, du har sjelf undansnillat dess kärna, hvilken du hade haft rätt att få behålla; och dermed har du bestulit dig sjelf.

Du har också stulit från dina medmenniskor. Ty dessa hafva alla rätt att af dig få en sådan behandling och sådana intryck, som man får af en själ, i hvars innersta uppspringer en källa af evig lifskraft. Din broder behöfde tilläfventyrs väckas i sin sömnaktighet, vederqvickas i sin nöd, stärkas i sin kamp, om han icke i andlig mening skulle gå under. Han stod vid din sida och väntade kanske, eller ägde åtminstone rätt att vänta, att någon kraft skulle utgå af dig och skänkas åt honom i nödens stund; men han väntade föfångt, ty den aldrig sinande lifskällan, som är Gud allena, hade icke fått välla upp i din egen själ. Så gick han kanske under, och du bestal honom i alla fall på den hjälp han såsom din broder ägde rätt af dig undfå.

Och du, som sålunda bestulit Gud, dig sjelf och din broder, du vill ännu trotsa derpå, att du äger ett godt samvete! I sanning det vore sällsamt. Tacka du Gud, att det i den mening står väl till med dig, att du kunnat styra din tunga, dina åthäfvor och dina gerningar, att du kunnat lägga band på dina onda begärelser, och att du till och med kunnat brinna af stora och ädla föresatser, så att du kände med dig, att det låg någon sanning i det, som dina kamrater kanske sade om dig, att du var en präktig människa — tacka du Gud af allt hjerta för denna gåfva, ty en Guds gåfva är det; men kom icke och trotsa på ett godt samvete, så länge du ännu förhåller Gud hans rättmätiga egendom. Har du icke hört, att samvetet är Guds röst i dig, och du skulle på allvar vilja påstå, att Guds röst i dig skulle kunna vittna, att du åt hvar och en gifvit hvad honom tillkommer, när du icke åt Gud sjelf, som väl ändå är den förnämste, gifvit det enda, som han hos dig sätter något värde på att erhålla, nämligen dig sjelf eller ditt hjertas tro? I sanning, det vore den dåraktigaste af alla tankar, det vore en hädisk tanke, och, med förlof sagdt, det vore den dummaste af alla tankar; och sådana tankar vill du väl ändå icke gerna tänka, då du ju vill kunna hysa aktning för dig sjelf.

Jag antager, att du gifver mig rätt i detta, och att du derföre önskar att få gifva den gode Guden, hvad honom tillkommer äfven i afseende på dig. Det

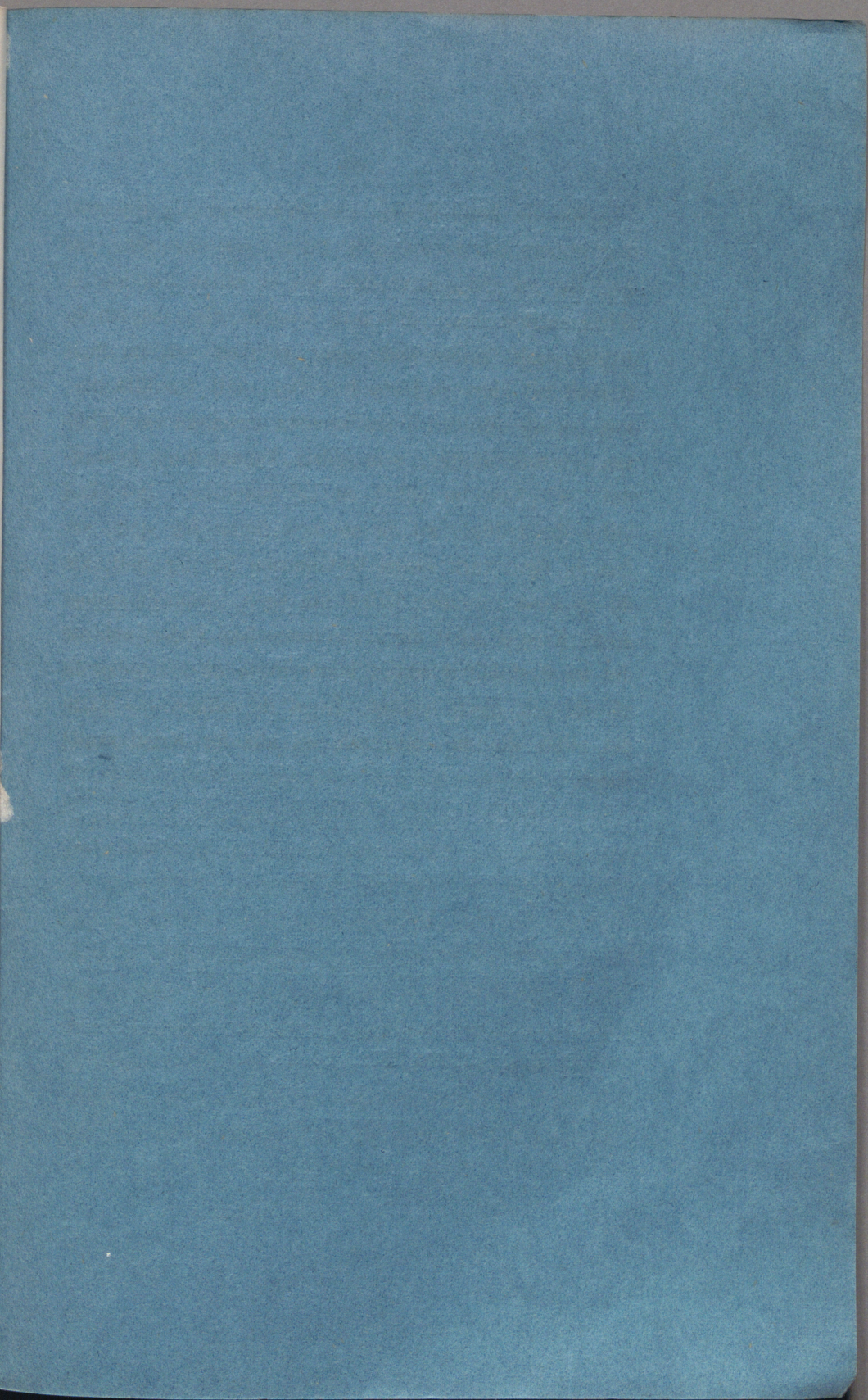
är en önskan af den enklaste ärlighet. Det var egentligen till detta erkännande och till denna önskan jag i dag ville föra dig; och har jag deri lyckats, så kan jag här lemna dig. Likväl vore det orätt att, sedan vi tillsammans läst dagens sköna text, icke med afseende på den gifva dig ännu ett par vinkar. Du kan få dem vidare utförda genom att rådfråga ditt nya testamente, eller någon erfaren lärare, och framför allt genom att tala med din himmelske Fader i bönen.

När du en gång gjort riktigt allvar med den önskan att få gifva Gud sin rätt i afseende på dig — och förr än detta blifvit ditt allvar, lönar det icke mödan att mycket tala derom, äfvensom det i sanning är en bra gosse ovärdigt att, när han insett, att någonting bör göras, inskränka sig till fromma önskningsar — men när du gjort riktigt allvar med denna önskan, så skall du finna, att, ehuru det, som du önskar göra, i viss mening är det lättaste af allt i verlden, emedan den minsta mensklige begåfning dervid är tillräckligt stor, och hvarken stora kroppskrafter eller ett godt hufvud dertill behöfves, så är det dock i viss mening det svåraste af allt, emedan ingen naturlig begåfning lättar det arbetet. Tillika skall du finna, att det gifves ännu en svårighet, som ligger dig i vägen. Du vill lemna dig sjelf åt Gud, den helige; men hvem är du? Du är den, som mycket länge, ja kanske så länge du kan minnas, icke brytt dig mycket om Gud, ehuru du borde

hafva gifvit åt honom ditt hela förflutna lif, och som derigenom samlat dig en omätlig skuld; du är den, som kanske derjemte begått många äfven i yttre mening svåra synder; du är den, som tusen gånger gifvit andra anledning till att synda och derföre har del äfven i deras synd; du är den, som har ett illfundigt hjerta fullt af orena böjelser; du är den, som äfven framför dig har ett lif af frestelser, liksom du har bakom dig ett lif af synd, och som nog äfven framdeles skall stappla och dermed gifva förargelse. Allt detta, som du är, ligger emellan dig och Gud, den helige, för hvilken intet gäller, som besmitteligt är; och du kan nu icke taga det bort. Derför behöfver du veta, att det finnes en, i hvilken det alltsammans är öfvervunnet. En enda finnes, som gått detta lifvet igenom utan synd. Hans väg går genom tiden, såsom solens ban öfver den annars mörka himmelen. I honom är förklarad och härliggjord hela den verld, som annars ligger mörk af syndens skuggor. Och bland dessa skuggor, som i hans höghets ljus äro förskingrade, äro också de, hvilka synden med eller mot din vilja lätit falla öfver dina stigar, eller som framdeles skola falla deröfver. Allt är i honom godtgjort, så att för dig ingenting annat återstår att göra än att öfverlemna dig sjelf. Åt hvem? Åt Gud Fader, såsom jag förut sagt dig; men emedan Sonen är den, som nedbrutit skiljebalken mellan Fadren och dig, så står han emellan dig och Fadren, visst

icke för att skilja eder åt eller bortskymma Fadren, utan såsom den der tager din hand och lägger henne i Fadrens. För detta äudamål måste du öfverlemna dig åt honom, i det att du vill lemna dig åt Fadren. Evangeliet säger dig, att du af Fadren är åt Sonen gifven. Egentligen är det visserligen sagdt om de troгна, men du blir en troгна, i och med det att du så gör, och äfven de otroгна äro i den mening åt Sonen gifna, att han äger rätt äfven till dem. När han öfvervann synd och död, vann han äfven allt det, som var syndens och dödens byte; och till det bytet hörde äfven du. Rättvisan fordrar, att du erkänner detta genom den enkla handling, som kallas tro på Kristus och som består deri, att du går till honom och säger: här är jag, min herre Kristus, du gaf ditt lif för mig, tag mig, så som jag är, och gör med mig, hvad du vill; jag vet, att du förer mig direkte till din Fader, ty jag har nu förstått, att han dig sändt hafver, enär ingen såsom du har kungjort mig hans namn, eller hållit mig hans heliga kärlek för ögonen. Då skall han taga dig emot och föra dig till sin Fader och säga med ord, som du svårligen skall kunna glömma: Fader, denne har förstått, att du mig sändt hafver, och jag hafver kungjort honom ditt namn och skall kungörat, på det att den kärlek, som du hafver älskat mig med, skall vara i honom, och jag i honom. Ja, Fader, jag vill, att der jag är, skall ock han vara med mig, som du mig gifvit hafver, att han skall se min härlighet, den du mig gifvit hafver.

När du hörer detta, skall du förnimma, att någonting sådant har du aldrig hört förr, och någonting sådant har du aldrig känt förr, och en sådan frid har du aldrig smakat förr. Det skall förefalla dig, som om du dittills varit halfsofvande eller yrvaken och nu först kommit till klart medvetande. Det skall förefalla dig, som om du dittills till din innersta menniska varit klufven i tvenne hälfter, som aldrig kunnat finna hvarandra, och först nu blifvit en hel menniska. Det skall blifva dig tydligt, att du nu först funnit dig sjelf, sedan du förut varit såsom bortkommen för dig sjelf, att du nu först i sanning blifvit din egen, sedan du genom Jesus Kristus gifvit dig åt din himmelske Fader, och att det nu först blifvit riktigt klart, hvem du är, sedan du af själ och hjerta erkänt, hvem du tillhör. — Mätte det alltså ske dig, mig och oss alla för Kristi skull! Amen.

Af **Pontus Wikner** är förut i bokhandeln på *Esaias Edquists* förlag utgifvet:

"Kan Filosofien bringa någon välsignelse åt menskligheten?" Andra uppl. 50 öre.

Naturens förbannelse eller syndens inflytande på den ofria världen. 1 Rdr 50 öre.

Hvad vi behöfva. En blick på det bristfälliga i vår tids andliga lif. Andra uppl. 50 öre.

Schema till Anthropologien jemte Notiser om Filosofien och hennes Historia. Tredje uppl. 50 öre.

Lärobok i Anthropologien jemte Notiser om Filosofien och hennes Historia. Pris: 1 rdr.

Anförda lärobok framställer på 128 sidor mera utveckladt och fullständigt hvad "Schema till Anthropologien" på 34 sidor i möjligaste korthet innehåller. Flere lärares yttrade önskan har föranledt utgifvandet af den fullständiga läroboken. Båda äro hädanefter tillgängliga, så att herrar lärare kunna efter behag använda schemat eller den utförligare läroboken. Denna senare kan äfven med fördel användas af studenter vid propedeutiska studier i filosofien och blir utan tvifvel jemväl för de ynglingar och män, som utom den lärda skolan och universitetet måste förvärfa sin bildning, äfvensom för vår tids bildningssökande damer en välkommen vägledning till kunskap om det sinligt förnuftiga väsen, som kallas menniska.

Vill du blifva verklig stor? Predikan hållen inför Upsala högre elementarläroverks ungdom Mikaelidagen 1871. 50 öre.

Promotionspredikan, hållen vid Filosofie-Doktorspromotionen i Upsala den 31 Maj 1872. 50 öre.

Pris: 50 öre.